یادداشت

فوتبال ایران؛ کارخانه تولید هزینه، بدون تولید ثروت

سپهر خرمی

فوتبال ایران این روزها رکورد می‌شکند؛ نه در آسیا، نه در جام جهانی و نه در صادرات بازیکن. تنها جایی که رکوردها یکی پس از دیگری جابه‌جا می‌شوند، بازار نقل‌وانتقالات است. بازاری که اعدادش هر روز بزرگ‌تر می‌شود، اما اگر از مدیران باشگاه‌ها بپرسید این پول از کجا برمی‌گردد، احتمالا پاسخ قانع‌کننده‌ای نخواهند داشت. خبرگزاری ایسنا گزارش داده باشگاه پرسپولیس فقط برای دریافت رضایت‌نامه پویا لطیفی‌فر، ۱۲۰ میلیارد تومان به گل‌گهر پرداخت کرده است. ورزش سه هم نوشته پرسپولیس برای جذب پویا شهرآبادی ۱۳۰ میلیارد تومان هزینه کرده و برای دریافت رضایت‌نامه محمدمهدی زارع نیز ۹۰۰ هزار دلار پرداخته است. از آن سو، خبرها از درخواست بیش از ۱۵۰ میلیارد تومانی رامین رضاییان برای تمدید قرارداد حکایت دارد. شاید این اعداد در لیگ برتر انگلیس یا عربستان چندان عجیب نباشد، اما سؤال اینجاست در فوتبال ایران دقیقا چه اتفاقی افتاده که چنین هزینه‌هایی عادی شده است؟

اصلا فوتبال ایران چه چیزی تولید می‌کند که این‌قدر خرج روی دست باشگاه‌ها می‌گذارد؟ لیگ ایران نه حق پخش تلویزیونی واقعی دارد، نه ورزشگاه‌هایش هر هفته مملو از تماشاگر است، نه فروش بلیت درآمد قابل توجهی ایجاد می‌کند، نه تبلیغات محیطی به یک منبع مالی پایدار برای باشگاه‌ها تبدیل شده و نه فروش پیراهن و محصولات هواداری سهمی جدی در اقتصاد فوتبال دارد. حتی بسیاری از باشگاه‌ها هنوز زمین تمرین اختصاصی ندارند و برای پیداکردن یک ورزشگاه استاندارد برای میزبانی مسابقات، با مشکل روبه‌رو هستند. فوتبال حرفه‌ای دنیا روی یک اصل ساده بنا شده است؛ هرچه درآمد بیشتر، هزینه بیشتر. اما در ایران انگار فرمول برعکس شده؛ هرچه درآمد کمتر، هزینه‌ها بیشتر.

اگر قرار بود این هزینه‌های نجومی نتیجه‌اش در زمین دیده شود، شاید می‌شد درباره آن بحث کرد. اما فوتبال ایران در سال‌های اخیر نه باشگاهی در سطح اول آسیا ساخته، نه بازیکنی را با ارقام بزرگ به اروپا فروخته و نه از نظر زیرساخت، فاصله خود را با فوتبال حرفه‌ای دنیا کمتر کرده است. تنها چیزی که رشد کرده، قیمت قراردادهاست. این تناقض وقتی عجیب‌تر می‌شود که شرایط اقتصادی کشور را هم در نظر بگیریم. در دوره‌ای که جنگ، فشار اقتصادی، تورم و کاهش قدرت خرید، زندگی میلیون‌ها نفر را تحت تأثیر قرار داده، انتظار می‌رفت فوتبال هم ناچار به انضباط مالی شود. اما ظاهرا تنها بازاری که نه‌تنها از این بحران آسیب ندیده، بلکه سود هم برده، بازار بازیکنان فوتبال است. انگار هر بحرانی که از راه می‌رسد، قیمت همه چیز را بالا می‌برد؛ حتی قیمت فوتبالیست‌ها.

واقعیت این است که بخش بزرگی از این پول‌ها نه صرف ساخت ورزشگاه می‌شود، نه خرج آکادمی‌ها، نه برای توسعه فوتبال پایه کنار گذاشته می‌شود و نه کیفیت امکانات باشگاه‌ها را بالا می‌برد. میلیاردها تومان فقط برای جابه‌جایی یک بازیکن بین دو باشگاه پرداخت می‌شود؛ پولی که هیچ ارزش افزوده‌ای برای فوتبال ایران خلق نمی‌کند. شاید امروز پرداخت ۱۲۰ یا ۱۳۰ میلیارد تومان برای یک رضایت‌نامه، یا قراردادهای بالای ۱۵۰ میلیارد تومانی، هیجان بازار نقل‌وانتقالات را بیشتر کند، اما سؤال اصلی همچنان بی‌پاسخ مانده است؛ این پول قرار است از کجا برگردد؟ کدام درآمد پایدار هزینه‌های امروز را جبران خواهد کرد؟ پیمان حدادی که خودش یک عضو و فعال اقتصادی است باید پاسخ دهد بر اساس چه منطق و رویکردی بیش از ۶۰۰ میلیارد تومان فقط بابت رضایت‌نامه چهار بازیکن پرداخت کرده است؟ این پول چطور برمی‌گردد؟ حدادی به کدام نهاد نظارتی بابت چنین هزینه‌های هنگفتی پاسخ‌گو است؟ فوتبال ایران سال‌هاست به‌جای آنکه یک صنعت باشد، به یک مصرف‌کننده بزرگ تبدیل شده است؛ صنعتی که تولید ثروت نمی‌کند، اما ثروت می‌بلعد. مدیران می‌آیند، قراردادهای بزرگ امضا می‌کنند، اعداد نجومی به تیتر رسانه‌ها تبدیل می‌شود و چند ماه بعد، همان باشگاه‌ها برای پرداخت مطالبات بازیکنان، برای گرفتن وام، کمک دولتی یا فرار از پنجره بسته نقل‌وانتقالاتی دست به دامان این و آن می‌شوند. تا زمانی که حق پخش واقعی وجود نداشته باشد، باشگاه‌ها خصوصی و پاسخ‌گو نباشند، درآمدزایی به یک اصل تبدیل نشود و هزینه‌ها براساس توان اقتصادی تنظیم نشود، این چرخه معیوب ادامه خواهد داشت. چرخه‌ای که در آن فوتبال ایران هر سال گران‌تر می‌شود، اما هر سال فقیرتر از قبل به نظر می‌رسد. شاید وقت آن رسیده باشد که به‌جای پرسیدن قیمت بازیکنان، از مدیران فوتبال یک سؤال ساده بپرسیم؛ فوتبال ایران، با همه این میلیاردها تومان هزینه، دقیقا چه چیزی برای کشور تولید کرده است؟

گفت‌وگوی «شرق» با امیررضا خادم، از سیاسی‌شدن فوتبال تا فیلتر رسانه فردوسی‌پور

موقعیت بی‌سابقه تیم ملی فوتبال در جهان

عکس: محمدصادق نیک‌گستر، فارس

علی ولی‌اللهی: بحث در مورد عملکرد تیم ملی و واکنش تند سرمربی و بازیکنان تیم ملی که منتقدان را وطن‌فروش و خائن دانستند، در یک ماه گذشته بسیار جنجالی شده و حتی کار را به مسائل سیاسی هم کشانده است. همچنین حمایت جبهه پایداری از اقدامات قلعه‌نویی و حمله به عادل فردوسی‌پور و از آن سمت موضع‌گیری دولت در انتقاد به فیلترینگ سایت فوتبال ۳۶۰ کار را به یک تقابل سیاسی در سطح کلان کشاند. درباره این موضوعات و نحوه مواجهه با آن پای صحبت‌های امیررضا خادم نشسته‌ایم که معتقد است از اساس حاکمیت نباید در دوقطبی‌های شکل‌گرفته درباره تیم ملی ورود کند و با سعه صدر و صبوری از کنار این مسائل بگذرد که اگر جز این کند، تنش‌ها عمیق‌تر خواهد شد. امیررضا خادم روزگاری قهرمان کشتی ایران و جهان و المپیک بود و روزگاری دیگر دستی در مدیریت ورزش و فدراسیون کشتی داشت.

مردم از طریق تقابل با تیم ملی اعتراضشان را به مسائل دیگر نشان می‌دهند

امیررضا خادم، عنوان‌دار پیشین کشتی جهان و المپیک و نماینده پیشین مجلس شورای اسلامی، در گفت‌وگو با روزنامه شرق در تشریح وضعیت به‌وجودآمده با اشاره به فضای شکل‌گرفته اطراف تیم ملی قبل از جام جهانی و در حین برگزاری مسابقات گفت: «آنچه مطرح است، این است که در طول سال‌ها و به مرور زمان، این روند خود را نشان داده است. مشخص است که مردم هرجا نسبت به موضوعی نقد، ایراد یا مسئله‌ای دارند و نمی‌توانند پیام یا انتقاد خود را منتقل کنند، به سمت بخش‌هایی گرایش پیدا می‌کنند که امکان بروز و نمود بیشتری برای بیان حرفشان داشته باشد. حالا ممکن است سوژه یک مجری تلویزیونی بشود، ممکن است یک کارگردان سینما باشد، یک رئیس فدراسیون باشد، ممکن است یک موضوع اقتصادی باشد یا حتی انتخاب یک فرد برای یک مسئولیت در سطوح میانی بخش‌های مختلف. گاهی هم در مقاطعی، برخی حوزه‌ها امکان نمود بیشتری پیدا کرده‌اند؛ مانند انتخابات و بحث مشارکت در آن یا رأی‌دادن به فردی که تصور می‌شود با سیستم زاویه دارد. البته نه لزوما به دلیل پذیرش او، بلکه برای بیان اعتراض، نقد و نارضایتی نسبت به عملکرد کلی سیستم صورت گرفته است».

وضعیت تیم ملی ایران در جهان نمونه‌ای ندارد

خادم با اشاره به دیدگاه موافقان و مخالفان در حمایت از تیم ملی ادامه داد: «من به یاد ندارم و نمونه‌ای در ذهنم نیست، بنابراین می‌توانم بگویم این شاید برای نخستین بار در تاریخ فوتبال جهان است که با چنین وضعیتی مواجه هستیم؛ اینکه تیم ملی یک کشور در این وضعیت قرار بگیرد. یعنی زمینه‌ای بشود برای بروز چنین بحث‌هایی. مردم نه اینکه فوتبال را دوست نداشته باشند، نه اینکه آن را دنبال نکنند یا نتیجه‌اش برایشان مهم نباشد، بلکه بیانشان و رویکردشان به سمتی می‌رود که به نوعی اعتراض خود را نسبت به مسائل اساسی‌تر، از طریق فوتبال و به شکل‌های مختلف بیان کنند. این اتفاق در کشور ما شکل گرفته است».

معاون پیشین وزیر ورزش با انتقاد از رویکرد سیستم در ورود به این دودستگی گفت: «ایراد و مسئله آنجاست که حاکمیت نگاه پدرانه و جامع‌نگر خود را نداشته باشد. یعنی وقتی چنین اتفاقی رخ می‌دهد، به علت نداشتن تدبیر و جامع‌نگری، وارد این بازی و این چرخه معیوب شود. یعنی اگر مردم در حال بیان اعتراض یا نقدی هستند و آن اعتراض و نقد الزاما به معنای نفی خود آن چیز نیست و مردم در حال ابراز نارضایتی خود از مسائل دیگری هستند، حاکمیت هم بیاید و خودش را وارد این بازی کند. حاکمیت نباید خود را وارد همان چرخه معیوب کند و به نوعی فضای پینگ‌پنگی ایجاد کند که یک طرف چیزی بگوید و طرف دیگر پاسخ دهد و در نهایت آن دوقطبی پررنگ‌تر شود. نتیجه چنین رفتاری این است که مخالفت‌ها، اعتراض‌ها و نقدهای مردم که شاید در جای اصلی خود امکان بیان ندارند، در قالب‌های دیگری بروز پیدا می‌کنند و بیشتر می‌شود».

رفتار سیستم باید با رفتار عوام متفاوت باشد

امیررضا خادم چند روز قبل در صفحه شخصی خود در اینستاگرام واکنش کوتاهی به فیلترشدن سایت فوتبال ۳۶۰ نشان داده بود. او در این باره نوشته بود: «جامعه ایران سه تیپ شخصیتی دارد: طیف ذوب در نظام حاکم، طیف مستقل و متعهد به صلاح ایران و طیف مخالفین. در میان این سه دسته همیشه افراد تیپ دوم سیبل بوده‌اند و در معرض ترکش نقدهای غیرمنصفانه». خادم در توضیح آن نوشته و در پاسخ به این سؤال که چرا فعالیت یک سایت فوتبالی به سمت برخوردهای رادیکال پیش رفته، به روزنامه شرق گفت: «این در راستای همان نکاتی است که گفتم. نکته‌ای که به آن اشاره کردم درباره یک سایت فوتبالی هم صدق می‌کند. به‌هیچ‌وجه نمی‌توان گفت تمام موضع‌گیری‌ها و اظهارنظرهای این رسانه صرفا فوتبالی بوده و ممکن است متأثر از زمینه‌ها و مسائلی که در بخش قبلی مطرح کردم، بوده باشد. طبیعی است برخی موضوعات دیگر نیز از دل همان شرایطی که در بخش اول خدمتتان عرض کردم، شکل گرفته باشند». ایشان ادامه داد: «مسئله این است که نوع برخورد، نوع نگاه و نوع ورود حاکمیت به چنین مسائلی به چه شکلی است. آنجاست که نشان می‌دهد تفاوت میان حکمرانان، سیاست‌گذاران، تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران جامعه با بدنه جامعه چگونه است. این تفاوت باید وجود داشته باشد. وقتی تمام ابزار قدرت در اختیار حاکمیت است، اگر رفتار و عملکرد دولتمردان نیز همانند رفتار و واکنش عموم مردم باشد، باید گفت مهم‌ترین چیزی که در آن جامعه وجود ندارد، دوراندیشی، سیاست‌گذاری و تصمیم‌سازی مناسب است».

دولت نمی‌داند برای حل مشکل فیلترینگ سایت عادل به کجا مراجعه کند!

رئیس فدراسیون کشتی در سال‌های ابتدایی دهه ۸۰ شمسی، خاطرنشان کرد: «اتفاقی که درباره این سایت افتاد نیز همین وضعیت را نشان داد. به نظر من دو نکته در آن بیشتر نمود داشت. نخست، همان موضوعی که از ابتدا به آن اشاره کردم؛ یعنی ورود سیستم به موضوعاتی که اگر در آنها سکوت کند یا حتی اگر بخواهد ورود کند، باید با تدبیر، دوراندیشی و حتی نوعی همراهی وارد شود؛ چراکه این رفتار می‌تواند بخشی از نقدهای مغرضانه و رادیکال را خنثی کند.

نکته دوم، نشان‌دهنده جایگاه کم‌اثر دولت در موارد این‌چنینی است. تا جایی می‌رویم که دولت درباره این موضوع اظهار نظر می‌کند، موضع می‌گیرد، انتظار اصلاح یا تغییر دارد یا خواستار بازشدن سایت می‌شود، اما در عمل نمی‌داند باید به کجا مراجعه کند، نمی‌داند مجری این تصمیم چه کسی است، نمی‌داند دستور از کجا صادر شده و مسئول این اقدام چه نهادی است. این نشان می‌دهد حتی بخشی از حاکمیت که دولت است با وجود اینکه با حداقل رأی مردم بر سر کار آمده ولی نمایندگی بخشی از جامعه را در حوزه تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی بر عهده دارد، از قدرت واقعی تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی برخوردار نیست و بیشتر نقشی نمادین و ظاهری دارد».

شرایط همیشه تغییر می‌کند، اما با هزینه‌های بسیار

خادم در ادامه گفت: «همه این مسائل باعث می‌شود رفع اشکالات با حداقل هزینه ممکن نباشد. البته تجربه این ۴۷ سال نشان داده مشکلات در نهایت برطرف می‌شوند و همه چیز در فضای رادیکال باقی نمی‌ماند؛ زیرا جامعه ایرانی، جامعه‌ای است ژله‌وار که با وجود لرزان به نظر رسیدن، در نهایت مسائل را در درون خود هضم می‌کند اما این روند با هزینه‌های بسیار بالا و از دست رفتن فرصت‌ها و کاهش اعتماد ملی و سوءاستفاده‌های خارجی و افراد رادیکال و برانداز همراه بوده است. این را هم اضافه کنم که این عنوان برانداز مربوط به یک دوره خاص نیست. اگر تاریخ را مرور کنید، در دوره‌های مختلف، بخشی از جامعه نسبت به نظام حاکم نقد و اعتراض داشته‌اند».

ورزشکاران مواضعی نگیرند که در واقعیت با آن همراه نیستند

در پایان این گفت‌وگو از امیررضا خادم خواستیم از جایگاه یک ورزشکار سرشناس با مربی و بازیکنان تیم ملی که مقابل نقدها گارد بسیار سختی دارند صحبت کند. خادم که عنوان‌دار کشتی جهان و المپیک به حساب می‌آید، در این باره اظهار داشت: «با توجه به شناختی که از مجموعه ورزش کشور دارم، باید بگویم برآیند این جامعه تفاوت معناداری با خواست عمومی مردم ندارد. یعنی هرآنچه در جامعه وجود دارد، از نقد و دغدغه‌ها و مشکلات گرفته تا نگاه‌ها و مواضع مختلف، در میان ورزشکاران و هنرمندان نیز دیده می‌شود. تنها ایراد این است که بچه‌های ورزشی گاهی تحت تأثیر نقدی قرار می‌گیرند که آن نقد با توجه به زحمات فراوانی که می‌کشند، از نظر خودشان درست نیست و آنها از برخی نقدها ناراحت می‌شوند. با این حال شیوه مواجهه و عکس‌العمل آنها نسبت به نقدهایی که از نظرشان منصفانه نیست، گاهی باعث می‌شود بیشتر وارد حاشیه شوند». ملی‌پوش پیشین کشتی کشورمان ادامه داد: «به اعتقاد من، هرکسی حق دارد نظر، اندیشه، مسیر و نگاه خود را داشته باشد و درباره آن اظهار نظر کند، اما الزاما نیازی نیست مقابل مردم یا حتی منتقدان قرار بگیرد. جامعه ورزش و جامعه هنر اگر جایگاهی دارند، به دلیل حمایت و علاقه مردم است. همین مردم هستند که اکثریت جامعه را در بر می‌گیرند و با تشویق، محبت و حمایت خود، به ورزشکار روحیه می‌دهند و زمینه موفقیت او را فراهم می‌کنند. همین مردم ممکن است روزی هم نسبت به موضوعی منتقد باشند و از عملکرد ایراد بگیرند. بنابراین همان‌طور که آن لحظات خوب، دلنشین است و ورزشکار با تمام وجود آن را جذب می‌کند، اگر گاهی نقدی صورت می‌گیرد باید ظرفیت و آستانه تحمل خود را افزایش دهد و وارد موضوعاتی نشود که حتی شاید خودش نیز با آنها همراه نباشد. نباید متأثر از جبهه‌گیری‌ها و شرایط عکس‌العملی نشان دهند که اگر در فضایی خصوصی و آرام‌تر درباره آن موضوعات از خودشان سؤال شود، شاید خودشان هم با آن مواضع همراه نباشند».

فوتبال

مراکش یک پدیده جدید معرفی کرد

باشگاه آژاکس در جریان دیدارهای پیش‌فصل خود، یک استعداد ۱۷ساله مراکشی را به فوتبال اروپا معرفی کرد. عبدالله وازانه با نمایش‌های درخشانش در ترکیب تیم هلندی، توجه کادر فنی و رسانه‌ها را به خود جلب کرده و از او به عنوان یکی از آینده‌دارترین بازیکنان نسل جدید فوتبال مراکش یاد می‌شود. این هافبک جوان با تکنیک بالا، قدرت بازی‌سازی و اعتمادبه‌نفس قابل توجه، عملکردی فراتر از انتظار داشته و حالا بسیاری معتقدند او می‌تواند به‌زودی جایگاه ثابتی در تیم نخست آژاکس به دست آورد. فوتبال مراکش پس از درخشش در جام جهانی ۲۰۲۲ و ادامه روند موفق خود، همچنان به معرفی استعدادهای جدید ادامه می‌دهد و وازانه تازه‌ترین محصول این چرخه است. کارشناسان فوتبال هلند نیز معتقدند اگر روند پیشرفت این بازیکن ادامه داشته باشد، او می‌تواند در آینده یکی از ستاره‌های فوتبال اروپا باشد.

رودیگر به‌خاطر کلوپ منصرف شد

روزنامه آلمانی اسپورت بیلد مدعی شده است بلافاصله پس از حذف ناامیدکننده آلمان در مرحله یک‌شانزدهم نهایی جام جهانی ۲۰۲۶ مقابل پاراگوئه، گفته می‌شود رودیگر در رختکن به این موضوع اشاره کرده است که می‌خواهد به دوران بازی خود در رده ملی پایان دهد. این مدافع میانی تاکنون چنین تصمیمی را به طور رسمی اعلام نکرده است. با این حال، اکنون طبق ادعای اسپورت بیلد، رودیگر پس از کمی فاصله‌گرفتن از آن فضا، همچنان می‌تواند نظر خود را تغییر دهد. در این گزارش آمده است این بازیکن ۳۳ساله گزینه‌های خود را دراین‌باره باز نگه داشته است که آیا پس از استعفای یولیان ناگلزمان و منصوب‌شدن یورگن کلوپ به عنوان سرمربی جدید آلمان، در نهایت به کار خود در تیم ملی ادامه دهد یا خیر. اینکه آیا کلوپ می‌خواهد روی این مدافع رئال مادرید حساب کند نیز هنوز مشخص نیست. سرمربی جدید که جمعه گذشته معرفی شد، می‌خواهد به‌تدریج بازیکنان ملی‌پوش فعلی و بازیکنانی را که به‌تازگی زیر نظر گرفته است دعوت و سپس آنها را از برنامه‌های خود مطلع کند. در جام جهانی، رودیگر در ابتدا کار خود را به عنوان سومین گزینه آلمان در پست مدافع میانی، پشت سر زوج فیکس جاناتان تاه و نیکو اشلوتربک آغاز کرد. پس از اینکه اشلوتربک در دومین بازی مرحله گروهی مقابل ساحل عاج دچار مصدومیت مچ پا شد و ادامه تورنمنت را از دست داد، رودیگر وارد ترکیب شد و در آخرین بازی مرحله گروهی مقابل اکوادور (شکست یک بر ۲) و بازی مرحله یک‌شانزدهم نهایی مقابل پاراگوئه (شکست ۴ بر ۵ در ضربات پنالتی) از ابتدا به میدان رفت. این مدافع در مجموع تاکنون ۸۶ بازی ملی انجام داده است.

جدول ۵۳۷۲ طراح: بیژن کورانی

افقی:

۱- شهری در استان خراسان شمالی- گردآمدن ۲- نظم و ترتیب- کشف مهم زکریای رازی- یار همایون ۳- قیمت بازاری- وظیفه رساندن سریع مرسوله یا غذا را از مبدأ به مقصد دارد- تانژانت ۴۵ درجه ۴- غیروحشی- سازمان بین‌المللی استاندارد- نفع ۵- مربوط به ادبیات- زین و برگ اسب- همداستان رامین ۶- به‌تنهایی- گازی قابل اشتعال- آسودگی ۷- آگاهی- جنگ در راه خدا- گونه‌ای خط‌نوشته تزیینی و تفننی ۸- هر یک از اخلاط چهارگانه طب قدیم- از القاب حضرت فاطمه(س)- همدم- صد مترمربع ۹- اهل رشت- آتشگیره- فیلسوف ۱۰- بزرگ‌تر از حد معمول- خوب- گوسفند عربی ۱۱- دستور، فرمان- نوعی بارانی- از مرکبات ۱۲- نماد پررویی است- ناشناخته- بر جوانان عیب نیست ۱۳- گله و شکایت مداوم- داستانی ایرانی نوشته بهناز بهی‌آذر- پول ژاپن ۱۴- گیاه ساده تک‌سلولی- زمین کشاورزی بی‌مصرف‌مانده- برشته‌شده ۱۵- از باشگاه‌های فوتبال انگلیس- مهندس معمار

عمودی:

۱- مخلوط قیر با ماسه و شن- کالری‌متر ۲- تخلص هوشنگ ابتهاج- سعی و تلاش- دگرگون‌شده ۳- دهان- سزاوار- باران منجمد- مخترع تلفن ۴- نوعی قلم رسم- سنگین- از لوازم آرایشی صورت ۵- فوری- معادل فارسی کابل- واحد پول هنگ‌کنگ ۶- وسیله‌ای برای پرواز- پارسای دیرنشین- کافر و ملحد ۷- مشهور- پاسبان قدیم- خلیفه خداوند بر روی زمین ۸- باقلوا- پرکردن فاصله بین آجرهای یک ساختمان ۹- هنرپیشه مرد- دستوری- از مشهورترین اشعار نیما یوشیج ۱۰- پیش- محل استراحت کوهنوردان در دامنه کوه- خوشنویس نامی عهد قاجار ۱۱- دوستان نزدیک- علم نحو می‌داند- از عناصر اربعه ۱۲- آماده و فراهم- بخیل- اهل مازندران ۱۳- اصل هر چیز- از پیامبران الهی- درشت و بدقواره- پوستین ۱۴- درآمد- پناهگاه- هوشیار ۱۵- سوارکار ماهر- ایمنی

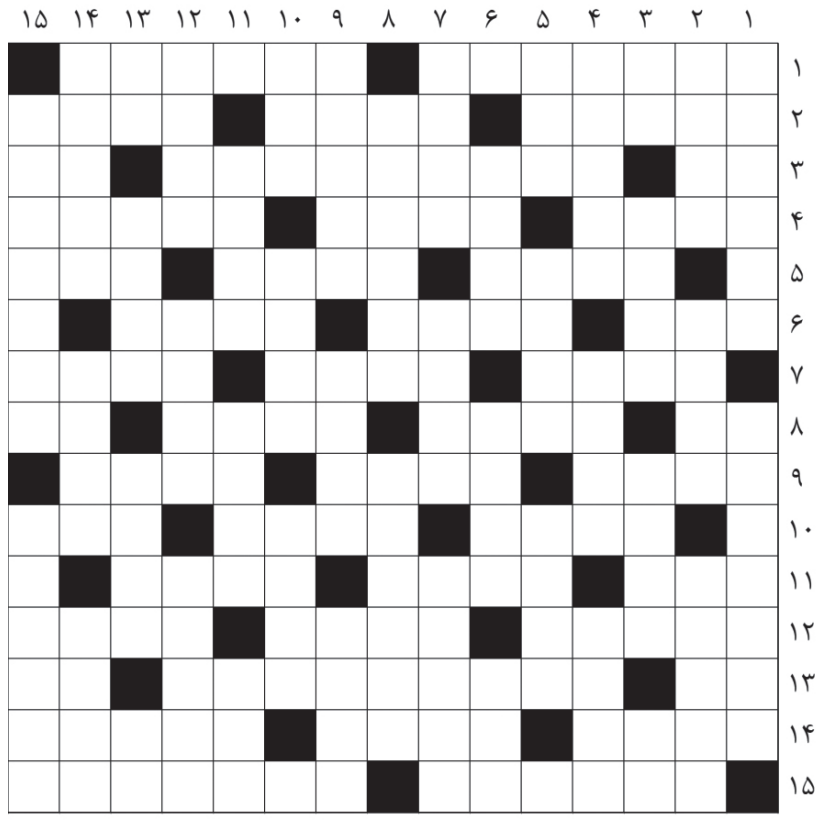

حل سودوکو ۴۳۶۷

۹	۳	۷	۴	۱	۲	۵	۸	۶
۲	۵	۱	۸	۶	۳	۷	۴	۹
۶	۴	۸	۹	۵	۷	۳	۱	۲
۳	۷	۵	۲	۸	۱	۹	۶	۴
۴	۸	۹	۳	۷	۶	۱	۲	۵
۱	۶	۲	۵	۴	۹	۸	۷	۳
۷	۱	۳	۶	۹	۴	۲	۵	۸
۵	۲	۴	۷	۳	۸	۶	۹	۱
۸	۹	۶	۱	۲	۵	۴	۳	۷

۶	۲	۵	۸	۷	۳	۹	۱	۴
۹	۳	۷	۱	۴	۲	۵	۶	۸
۴	۱	۸	۵	۶	۹	۷	۲	۳
۲	۸	۱	۷	۵	۶	۴	۳	۹
۷	۶	۳	۴	۹	۱	۲	۸	۵
۵	۴	۹	۳	۲	۸	۶	۷	۱
۳	۵	۲	۹	۱	۷	۸	۴	۶
۸	۷	۴	۶	۳	۵	۱	۹	۲
۱	۹	۶	۲	۸	۴	۳	۵	۷

حل جدول ۵۳۷۱

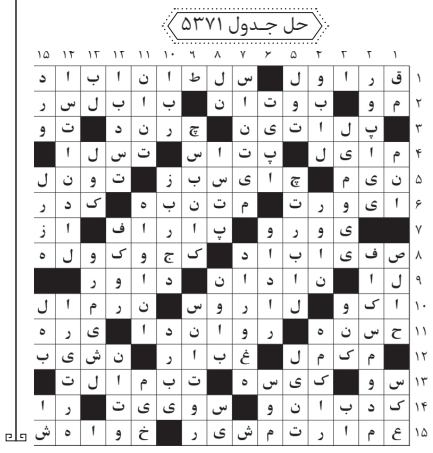

سودوکو سخت ۴۳۶۸

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

					۸			۷
		۳	۵				۱	۲
۱		۲		۶		۸		
				۸			۴	
۶	۲						۸	۱
	۴			۷				
		۷		۵		۱		۳
۵	۳				۴	۲		
۲			۶					

سودوکو ساده ۴۳۶۸

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۷	۳	۵	۴			
۵					۱			
	۱	۶		۲		۵	۳	
۱						۳		۹
	۷						۸	
۴		۵						۱
	۹	۱		۳		۸	۵	
			۹					۷
			۵	۱	۶	۹		